

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

József (Herceg-ut.)

Sírkönyv: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség kiadóhivatal:

181.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS:

A HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Évresz 6vre — — 1080 Lel

Fél évre — — — 540 Lel

Negyed évre — — 270 Lel

Havonta — — — 90 Lel

Mértékek díjazás szerint.

EGYES SZÁM ÁRA — 5 Lel

VASÁRNAP — — — 6 Lel

Külföldön 50 banival több

Magyarország és a kisantant.

Írta: Bethlen István gróf,

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A „Das neue Europa” című politikai revü szeptemberi füzeté rendkívül érdekes külpolitikai vonatkozású cikket közöl Bethlen István gróf magyar miniszterelnök tollából. Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztősége a következőkben érdekesnek tartja a magyar miniszterelnök fejtegetéseit reprodukálni.

Az európai viszonyoknak a háború után történt újra való rendezése elvezetett bennünket ahhoz a kérdéshez, miként hárihatjuk el az új háborús katasztrófákat. Mindenki számára, aki evvel a kérdéssel foglalkozott, tisztán állott, hogy a háború csakis az általános leszereléssel akadályozható meg. Az általános leszerelés olyan probléma, amelyet a legjobb szellemek már évszázadok óta, sőt évszázadok óta foglalkoznak, azonban a problémával kapcsolatban mindig felmerült az a kérdés, miként garantálható az egyes államok biztonsága, ami feltétlenül szükséges ahhoz, hogy felelős államférfiak nemzeteiknek ajánlhassák a teljes leszerelést. Ez a kérdés foglalkoztatta már egy évtized óta Európa összes kormányait és általában az egész európai politikát. A biztonság zálogaként alakult meg mindenekelőtt a Népszövetség. A Népszövetség megteremtése azon a gondolaton alapult, hogy nemzetközi fórumot kell kreálni, amely foglalkozik a nemzetek közötti viszályokkal és ezekben döntést hoz a háború lehetőségének teljes kikapcsolásával.

A Népszövetség iránti bizalom azonban ma talán a győztes államoknál sem olyan nagy, hogy ebben a bizalomban megtalálják azt a biztonságot, amely a leszerelés előfeltétele.

Ha felvetjük a kérdést, hogy vajon a Kellogg-paktum valóban megoldotta a béke problémáját, úgy erre csak azt felelhetjük, hogy a paktum ugyan demonstráció a béke mellett, azonban nem oldja meg sem a biztonságot, sem a leszerelés kérdését. A paktum ugyanis két elvi nyilatkozatot tartalmaz, az első az, hogy az aláíró hatalmak a háborút nem tekintik nemzeti politika eszközének és a másik az, hogy a jövőben igyekezni fognak esetleges vitás ügyeket békés úton elintézni. Sajnos azonban ennek a két nyilatkozatnak értékét csorbitják azok a kísérő nyilatkozatok, amelyeket egyes államok a paktum aláírásakor tettek.

Az összes aláíró hatalmak kijelentették, hogy a védőháború nem áll ellentétben a paktummal és minden szuverén állam maga dönt arról, hogy önvédelmi háborúról van-e szó, vagy sem.

Anglia és Amerika kinyilatkoztatták, hogy bizonyos területekhez speciális érdekeik fűződnek és ezekre vonatkozólag fenntartják teljes cselekvési szabadságukat. Más hatalmak kijelentették, hogy esetleges háborúk, amelyek a locarnoi egyezmény következményeként fakadnak, nem állanak ellentétben a Kellogg-paktummal. Végül itt vannak a különböző semlegességi szerződések, amelyeket az egyes államok kötöttek egymással és elsősorban a kisantant államainak szerződései. Ha ezek az úgynevezett semlegességi szerző-

Magyarország miniszterelnöke.

dések tisztán defenzív jelleggel bírnának, úgy valóban az önvédelmi fogalom alá tartoznának. Ha azonban közelebbről megnézzük ezeket a szerződéseket, úgy meggyőződünk arról, hogy

ezek a semlegességi szerződések olyan pontokat is tartalmaznak, amelyeknek semmi köze az önvédelemhez és többé-kevésbé más államok belső ügyeire való beavatkozást jelentenek.

Igy ezek a szerződések megtiltják Ausztria csatlakozását Németországhoz, beleavatkoznak a Habsburg- és Hohenzollern-kérdésekbe. Végül a békeszerződések által teremtett helyzet veszélyeztetését szintén casus belli-nek minősítik. Ez a fogalom azonban igen tág, úgy, hogy alatta nyilvánvalóan offenzív szándékok is elérnek. Az úgynevezett semlegességi szerződések azonban katonai záradékokat is tartalmaznak, amelyek nem kerültek bejelentésre a Népszövetségnek és természetesen megszűnnek, mint a szerződések maguk, amelyek a Népszövetség elé terjesztettek.

A verebek is csiripelik, hogy olyan egyezmények léteznek, amelyek bizonyos pontokon katonai felvonulást írnak elő Magyarország ellen, még olyan esetben is, ha Magyarország két más állam konfliktusa esetén semleges maradna.

Nem állítom, hogy ezek a hírek autentikusak, nem is állíthatom, hiszen titkos szerződésekről van szó, azonban épen a titkosság miatt félek, hogy ezek a szerződések offenzív jellegűek. Ha tehát feltesszük a kérdést, hogy Magyarország biztonsága növekedett-e a Kellogg-paktumhoz való csatlakozás által, úgy a felelet erre az, hogy ez felette kétséges, mivel a semlegességi szerződések folytán keletkezendő háborúk mentesek a Kellogg-paktum szankciói alól. A Kellogg-paktumnak azonban egy másik hibája is van. Előírja, hogy vitás ügyeket békés úton kell elintézni, *azonban nem létesít egyúttal olyan intézményt, amely hivatalosan a békéltetésre.* Magyarország aláírta a döntőbírói szerződést, amivel szintén igazolni akarta, hogy komolyan veszi a paktumot és a béke ügyét.

Magyarország egész sor szerződést kötött olyan nemzetekkel, amelyekkel addig hádlábon állott és amelyeknek most békejobbott nyújtott.

Ha a kisantant államai őszintén akarják, hogy Magyarország-hoz való viszonyuk megjavuljon, ha akarják, hogy Magyarország döntőbírói szerződést kössön velük, úgy ennek előfeltételei nem pusztán a Kellogg-paktum aláírása, hanem hogy a kisantant államai is írják alá a hágal döntőbírói szerződést, mivel ez az egyetlen biztonsági garancia számunkra, hogy a kisantant komolyan veszi a közöttünk és közöttük létesítendő egyezményt.

Utlevelet kér Barbu Jonescu.

Megérkezett Bucurestibe Károly extrónörökös bizalmasának szabályszerű utlevélkérvénye.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítója jelenti telefonon.) Ma megérkezett a külügyminisztériumba Barbu Jonescu utlevélkérvénye. A kormánynak most tehát dönteni kell, hogy ad-e utlevelet az Angliában élő román

milliárdosnak, vagy nem. Barbu Jonescu kérvényében előadja, hogy felesége legutóbb is Amszterdamban minden nehézség nélkül kapott román utlevelet.

Ellopták egy vasutvonal egész jövedelmét

Az aradi sikkasztásnál is nagyobb visszaélésre jöttek rá, — Hatalmas összeggel megszökött az ungureni-i állomás főnöke. — A postánál is milliós sikkasztás történt.

Stan Vidrighin díjat tűzött ki a sikkasztások leleplezésére.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Az egy hete folyó vasúti ellenőrzés szenzációs eredménnyel zárult. Megállapították, hogy

a lasi-dorohoi vasutvonal jövedelmét csaknem teljesen elsikkasztotta több magasrangú tisztviselő.

A főbűnös Teodorescu állomásfőnök, aki az ungureni-i pályaudvaron teljesített szolgálatot. Teodorescu megsejtette a vizsgálatot és még mielőtt a rendőrség letartóztathatta volna, ismeretlen helyre szökött.

A lasi-i ügyészség elrendelte Teodorescu vagyónára a bűnügyi zárlatot, amelynek foganatosításával az ungureni-i rendőrséget biztalt meg. Amikor a rendőrök Teodorescu lakásán megjelentek, meglepetéssel konstatálták, hogy

az állomásfőnök nemcsak földbirtokait, hanem minden ingó vagyont értékesítette és miután az állomásfőnöki pénztárból az utolsó banit is ellopta, megszökött.

A Teodorescu-féle sikkasztás nyomán renge-

teg feljelentés érkezik a moldvai üzletvezetőséghez. A feljelentések konkrét adatokkal szolgálnak több magasrangú vasúti tisztviselő ellen. A vizsgálat az egész vonalon folvik és az eddigi eredmények arra engednek következtetni, hogy

az ottani visszaélések felülmúlják az aradi üzletvezetőségnek elkövetett sikkasztásokat. Stan Vidrighin CFR vezérigazgató tegnap körrendeletet intézett az összes állomásokhoz, amelyben tudatja a vasúti alkalmazottakkal, hogy 5 százalék jutalmat kapnak az általuk leleplezett sikkasztások összegéből.

Turnuseverim. Baia de Arma község postahivatalánál nagyarányú visszaéléseknek jöttek nyomára. A vizsgálat szerint Morlescu postafőnök és Baranescu raktárnok hosszú idő alatt rengeteg szabálytalanságot és visszaélést követtek el, amelynek révén több, mint egy milliót harácsoltak össze. A bűnös tisztviselőket felfüggesztették és vagyonukra bűnügyi zárlatot foganatosítottak.

Szembesítések és kihallgatások a Müller-ügyben.

Müller Ede mindent beismer a Fofiuval történt szembesítéskor. — A letartóztatottak nagyrésze ma is tagad. — Liszka Pál szerepe. — Újabb házkutatás a gyanúsítottak lakásán.

(Arad, augusztus 16.) A sokmillió vasuti visszaélés ügyében még mindig teljes eréllyel folytatják a vizsgálatot a hatóságok. Tegnap ismét házkutatást tartottak a sikkasztó tisztviselők lakásán és igen sok, a nyomozás szempontjából nagyfontosságú iratot foglaltak le. Szerdán — miként jelentettük — a késő éjszakai órákig tartottak a kihallgatások Seracu vizsgálóbíró előtt. A szerdai kihallgatások eredményeként tegnap délelőtt

Seracu vizsgálóbíró és a soros ügyész kiszállottak a vasutigazgatóság épületébe, ahol a számosztályon folytatták a vizsgálatot.

Müller vallomása alapján megállapították, hogy

a sikkasztásokat a legközönségesebb módon követték el. Egész egyszerűen lapokat szakítottak ki a borderokönyvből, ami szintén egyik súlyos bizonyítéka annak, hogy Müller Ede alantas tisztviselőnek is okvetlen tudniok kellett a visszaélésekről, mert aki csak egyszer is kezébe vette a könyvet, világosan konstataálhatta, hogy abból egész lapok hiányoznak.

„Csak” három millió.

A tegnapi vizsgálat után a városban olyan hírek terjedtek el, hogy újabb nagyarányú visszaéléseket fedeztek fel, amelyek alapján a CFR. kára 15 millió lejre emelkedett. Ezzel szemben illetékes helyen nyert információink szerint

a vizsgálóbíró eddig „csak” hárommillió lej hiányt állapított meg.

Valószínű, hogy az összeg még növekedni fog, de legfeljebb csak százazrekről lehet szó és nem még milliókról, mint ahogy annak híre már átment a köztudatba.

A vasutigazgatóságon történt vizsgálat után Seracu vizsgálóbíró folytatta a letartóztatott sikkasztók kihallgatását és szembesítését. Müllerrel együtt kiszállott a vizsgálóbíró a kórházba is, ahol a sikkasztó nyugalmazott számosztályi főnököt szembesítette Fofiu Coriolannal. A szembesítés alkalmával különösen a két vallomás között felmerült kisebb ellentmondásokra terjeszkedett ki. A közösen sikkasztott összeg nagysága körül volt a két sikkasztó vallomása között eltérés, mert Fofiu mintegy kétszáz ezer lejjel többet ismert el, mint Müller. Amikor a szembesítés alkalmával Fofiu fenntartotta vallomását, Müller vallomogatások közepette jelentette ki:

— Igen, igaza van Fofiu-nak. Tényleg annyit sikkasztottunk, amennyit bevallott. Én emlékeztem rosszul, de nem is csoda, hiszen olyan régen volt és azóta nagyon beteg vagyok.

A többiek szerepére vonatkozólag azonban mindketten egybehangzó vallomást tettek és tegnap is megismételték a vizsgálóbíró előtt, hogy

minélzok, akik ebben az ügyben letartóztatásban vannak, résztvettek a milliós sikkasztásokban, az elsikkasztott pénzből részesedtek és tudomásuk volt a visszaélésekről.

Szembesítés a tagadásban lévő gyanúsítottakkal.

A kórházban történt szembesítés után a vizsgálóbíró a letartóztatásban levő tisztviselőket vezette maga elé, akiket szembesített Müllerrel és felolvasta előtűk Fofiu vallomását. A sikkasztó tisztviselők azonban megmaradtak előző vallomásuk mellett és kijelentették, hogy nem volt tudomásuk a sikkasztásról és a rendőrségen csak azért tettek beismerő vallomást, mert kényszerítették őket arra. A vizsgálóbíró elővette a rendőrségen felvett jegyzőkönyveket, amelyek tanubizonyosága szerint valamennyien sajátkezűleg írták meg vallomásukat és amelyik tisztviselő nem tudott jól rómanul, az magyar nyelven írta meg vallomását, amit sajátkezűleg írtak alá.

Liszka Pál tagadásával szemben megállapított nyert, hogy a rendőrségen két nem hatósági tanu jelenlétében tette meg beismerő vallomását.

A sikkasztók azonban ezek után is megmaradtak a tagadás mellett és azt hangoztatták, hogy nem volt tudomásuk a sikkasztásokról. Annyit azonban már tegnap beismertek, hogy Müllerrel pénzt kaptak, de arra a pénzre Müller azt mondotta, hogy a helybeli kereskedők aadták jutalomképen. Azt azonban nem tudták, hogy az sikkasztásból származik.

Mladin ártatlan.

Tegnap jelentettük, hogy Seracu vizsgálóbíró maga elé idézte Mladin Sabin pécskai vámtisztviselőt, mert Fofiu azt vallotta, hogy Mladin volt az, aki a félmillió kölcsönt Márkusnak közvetítette. A vizsgálóbíró kihallgatta a vámtisztviselőt, majd a tegnapi vizsgálat után

kétséget kizárólag megállapítást nyert, hogy Mladin semmi néven nevezendő in-korrekttséget nem követett el és nem állott összeköttetésben a sikkasztókkal.

Kétségtelen, hogy jóhiszeműen járt el, amikor Fofiu kérésére megismertette őt Márkussal és nem volt tudomása arról, hogy Fofiu sikkasztott pénzt ad kölcsön, mert neki a sikkasztó tisztviselő azt mondotta, hogy ezt a pénzt örökölte.

A tegnapi szembesítések és kihallgatások után szükségesnek mutatkozott, hogy a letartóztatásban levő tisztviselők lakásán újabb

5 újabb letartóztatás?

Az esti órákban a milliós vasuti sikkasztás ügyével kapcsolatosan az a hír terjedt el Aradon, hogy öt újabb letartóztatás történt. Érdeklődtünk az illetékes hatóságoknál, azok azonban minden nyilatkozás előtt kitértek és a letartóztatásokra vo-

házkutatást tartanak. A vizsgálóbíró előkészítésére az ügyészség rendelkezése alapján tegnap éjjel valamennyi tisztviselő lakásán a rendőrség házkutatást tartott és igen sok iratot foglaltak le.

Az éjjel Seracu vizsgálóbíró és Velicu inspektor sinautón elutaztak, hogy Cionea-Csányi murosillyei lakásán is fogaratosítsák a házkutatást. Tekintettel azonban arra, hogy Marosillye Hunyvádmegyében van és itt nem áll jogában az aradi vizsgálóbírónak házkutatást tartani, Seracu vizsgálóbíró Soborsinban iesszállott a sinautóról és ott várta be, amíg Velicu inspektor visszaérkezik.

Az új vizsgálóbíró.

Ma reggel megérkezett Aradra Harb vizsgálóbíró, akit Antonini volt vizsgálóbíró helyett neveztek ki a második kabinet élére. Délelőtt 10 órakor Seracu vizsgálóbíró, aki ma szabadságra utazik, átadta hivatalát Harb vizsgálóbírónak.

A vasuti visszaélések ügyében megindult vizsgálatot is a mai naptól Harb vizsgálóbíró vezet tovább.

Jelentettük, hogy Seracu vizsgálóbíró szerdán éjjel bünygyi zárlatot rendelt el valamennyi letartóztatásban levő sikkasztó tisztviselőnek minden feltalálható ingó és ingatlan vagyonára a CFR. kárának a fedezetére. A bünygyi zárlatot ma fogaratosították.

Harb vizsgálóbíró ma egész nap a nagy-szabású bünygyi aktáit tanulmányozta. A kihallgatások ma délután szüneteltek. A késő esti órákban nyert értesüléseink szerint a milliós sikkasztás ügyében újabb fordulat állott be.

A vizsgálat folyamán ismét két vasuti tisztviselőnek a neve került előtérbe, akiknek okvetlenül tudniok kellett a visszaélésekről.

Ha ebben az irányban a nyomozás pozitív eredményeket fog produkálni, akkor holnap ismét szenzációs események várhatók.

natkozólag minden felvilágosítást megtagadtak. Annyit mégis bizonyos, hogy a fogházba öt új lakó érkezett, akiknek ilyenképen már el is rendelték előzetes letartóztatásukat. A hirt egyelőre fentartással közöljük.

Folynak a tárgyalások az Astra-gyár és munkásai között

A gyár igazgatósága a munkásság kívánságának több pontban eleget tett. — Béremelést nem enged a mai gazdasági válság. — A gyári munkásság ma gyűlést tartott a városházán.

(Arad, augusztus 16.) Az Aradi Közlöny legutóbbi lapszámában jelentette, hogy az Astra-gyári munkások kedden délben a most folyó kollektív tárgyalásokkal összerüggésben egy óras sztrájkot tartottak. Ismeretes az is, hogy a munkásság 25 százalékos béremelést kért a gyár vezetőségétől, de a jelenlegi gazdasági viszonyok folytán a vezetőség nem teljesítheti a munkásság kérelmét.

A bérmozgalom ügyében tegnap részletes tárgyalások indultak meg a munkások delegátusai és a gyár vezetősége között. A tárgyalásokat kölcsönös jóindulat jellemezte és a munkásság memorandumában felsorolt pontok közül a vezetőség többet kedvezően intézett el: csakhogy a tárgyalás közvetlenségét biztosítsák s a közeledést megteremtsék. Így a munkásságnak ruhával, fával való ellátása ügyében, a szabadság, betegség esetére való járandóság kérdésében mutatott hajlandóságot arra a vezetőség, hogy a munkásság kérelmét teljesítse.

A béremelés dolgában azonban továbbra is az a gyár vezetőségének az álláspontja, hogy semmiféle béremelést nem eszközölhet a már említett gazdasági viszonyok következtében. A munkásság megbízottai ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedtek, hogy bár a kért 25 százalékos emeléshez nem ra-

gaszkodnak, ezt a követelést azonban mindaddig fenntartják, amíg az igazgatóság a béremelésére való hajlandóságának egyáltalában kifejezést nem ad. A tárgyalások ezen a ponton megakadtak s holnap ül ismét össze a vezetőség és a munkásbizottság ez ügyben.

Ennek kapcsán egyébként az Astra-gyár munkássága népes gyűlést tartott a városháza nagytermében, hogy az új tennivalókat megbeszéljék. A bizottság tájékoztatta a munkásságot a jelenlegi helyzetről és egyben új határozatot kér, hogy ennek értelmében vegye felelősséget a tárgyalásokat a gyár vezetőségével. A munkásság elhatározta hogy előző álláspontját a béremelés dolgában nem adja föl a bizottság holnap ezen az alapon fog újlag a vezetőséggel tárgyalásba bocsátkozni. A mennyiben a holnapi tárgyalások nem hoznak eredményt, hétfőn még résztvesznek a munkaügyi felügyelőség közbeniöttével történő tárgyalásokon és csak ennek esetleges eredménytelensége után fognak más eszközökhöz folyamodni. A munkásság gyűlésén több rendőrségi komiszár és detektív jelent meg, az értekezlet lefolyása azonban általában nyugodt volt.

Gyomorrontás, gyomorégés, fejfájás

rendetlen székelés esetén ne használjunk mást mint dr. FÖLDES-ME SOLVO hashajtó pirulát. A legjobb vértisztító és epehajtó szer. — Kapható dr. Földes gyógyszeráránál.

Megérkezték az ősszel
Model-kalap újdon-
ságok
Szent István hetében érleszállítás
Mme ELEK
Budapest, Párisi-utca 1. szám.

Irodalom és művészet

Hotel Imperial.

Beregi Oszkár és társulatának bemutatkozása.

1915. égett akkor még a világ homlokán, amikor Biró Lajos színműve kifutott a színházterem piacára. Háborús dráma volt. A közeli események lüktetéséből az újságíró éles kutatója emelte ki a lényegét, a háborús drámából már akkor kicsendülő pacifizmust. És most, hogy a pacifista szellem kidobbanása révén egészen divatos az ugynevezett háborús irodalom, különösen érdekes az ezerkilencszáztizenötös pacifizmus, amikor a békeáhitat még csak egy mondatban feszült: „Elvesztetem a meggyőződésemet...”. A konferáló Fekete Tivadarnak mélységesen igaza volt, amikor emberföltő józansággal harsogta ki az akkor talán rejtve érzett vágyát: a békéért, amely azóta azonban megterebélyesedett, kipattant és finom visszhangra talál mindenki. Külön értéket jelentett Fekete Tivadar bevezető beszéde az estnek, sikerelőlegezője, hangulatkeltője az előadásnak.

A Hotel Imperial talán nemsokára beköltözik tényleg a könyvtárszobába és „temető”-számot kap az áporodott rengetegben, de most mégis valami meglehullámos érdekességet keltett még, talán a hosszú intervallum miatt, vagy talán leginkább — Beregi miatt. Juskievicséért. Beregi haja ma már ezüstfehér, s a szerelmesből karakterábrázoló lett. Művészetének széles átfogó ereje itt oldja meg aztán azt, ami mindenki másnál erőlködés, de Bereginél továbbra is az marad, ami volt: művészet, Nemesveretű, meggyőző, igaz, amely bennünk visszarezgő hurokat pendít meg. Táray Ferenc Almásy Pálja kidolgozott, komoly alakítás, amelynek hite volt a közönséggel szemben és a szerep iránt is. Aktív pillanatokat rögzített le a kitűnő Darvas. Kaszab Anna, Kerékyvártó Olga kissé színtelenek, fakók abban a vérthullámzó milliőben, amelyet Beregi és Táray teremtettek. Berengh, Kornay, Dálnoky, Földes, Szabadkay, Szigethy a kisebb figurák és általában kielégítően vitték előbbre a siker felé az előadást. A siker nem is maradt el és sűrűn kirobbanó tapsok jellemezték mindvégig az estét. (s. p.)

Róna Dezső szatmári színházvezető lesz

A koncesszió birtokában megkapta a szatmári színház bérletét. — Jávor Alfréd mint társigazgató

(Arad, augusztus 16.) Az Aradi Közlönynek idején megírta, hogy Róna Dezső volt aradi színházvezető koncessziót kért, sőt kapott a jövő szezonnra a kultuszminisztériumtól. A helyhez nem kötött koncesszió birtokában Róna Dezső színházvezető érintkezésbe lépett Szatmár város vezetésével és értesüléseink szerint a megindult tárgyalások odavezettek, hogy a jövő szezonnban Szatmárt Róna Dezső kapta meg.

Róna egyébként a színházvezetés nehéztérhét nem egyedül vállalja, amennyiben társigazgatónak lép be Jávor Alfréd, az aradi színházvezető prózái együttesének tagja, aki természetesen ilyenképen megvált az aradi színházvezetőtől. Róna és Jávor most érkeztek haza Szatmárról és a közeljövőben meg is kezdik a szervezkedést.

* **Miért maradt el a Beregi-társulat terméni előadása.** Csütörtök este kellett volna, hogy Beregi Oszkár és társulata megkezdje a Hotel Imperial előadásával aradi vendéglátókat. Az előadásra szépszámu közönség gyülekezett, azonban már az esti pénztárnyitás sem történhetett meg, az előcsarnok lámpái sem gyúltak fel, mert a kiszálló rendőrség az előadás megtartását betiltotta. Az együttesnek ugyanis lejárt a romániai turnézás engedélye s a minisztérium ugyan már kiadta a meghosszabbítást, ezt táviratilag jelezték is, azonban nem érkezett meg idejében Aradra s a késés eredménye az volt, hogy az előadás elmaradt.

Szibéria felett repül a Graf Zeppelin

Jelentések a léghajó fedélzetéről. — „Minden rendben van.”
A japán kormány megveszi a Graf Zeppelint.

Friedrichshafenből jelentik: A Graf Zeppelin csütörtökön hajnalban négy órakor elindult Tokió felé.

Moszkvából jelentik: A Graf Zeppelin este 9 óra 30 perckor Rigottónál átlépte a szovjet-határt és továbbhaladt Moszkva irányában. A későbbi jelentések szerint a léghajó megváltoztatta irányát és északra tért, úgy hogy nem repül el Moszkva felet. Fijéi után Szmolenszk felett látták. Az időjelentések szerint Oroszország felett depresszió uralkodik, úgy hogy a léghajó ma egész nap kedvezőtlen időjárásban utazott.

Hamburgból jelentik: A Graf Zeppelinről érkezett szikratávíró jelentések szerint a léghajó ma reggel öt órakor 100 kilométernyire keletre repült Voologdatól. A fedélzetén minden rendben van.

Moszkvából jelentik: A Graf Zeppelin közép-európai időszámítás szerint egy órakor

Posnewka szibériai város felett repült. A léghajó a transzszibériai vasut mentén halad.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph szerint Tokióban izgalommal várják a Graf Zeppelin megérkezését. Itt az a hír tartja magát, hogy a japán kormány megveszi a léghajót. A szakkörök szerint egy új léghajó építése 600.000 fontba kerülne, míg a Graf Zeppelint 300.000 fontért lehetne megkapni. Tokió felett nagy viharok dühnek, azonban remélik, hogy mire a léghajó megérkezik, a viharok is elválnak.

Hamburgból jelentik: A Hamburg—Amerika hajótársaság jelentést fogott fel a Zeppelin fedélzetéről, amely szerint a Graf Zeppelin négy órakor az északi szélesség 60 és a keleti hosszúság 64 foka között haladt. Az idő tiszta. A későbbi jelentések szerint a Graf Zeppelin 200 kilométernyire van az Ob folyótól.

Holnap kezdődik Clujon a diákok ellenkongresszusa.

Budapesti jelentés szerint a kisantant diákdelegátusai is megjelennek a budapesti kongresszuson.

(Arad, augusztus 16.) A Budapesti folyó nemzetközi diákkongresszus ügyében ma két, teljesen ellentétes jelentés érkezett be. Mint az Aradi Közlöny megírta, a kisantant diákszövetség elhatározta, hogy távol tartja magát a budapesti kongresszustól és külön tartanak Kolozsváron értekezletet. Ma a következő budapesti jelentés érkezett be:

Budapestről jelentik: A nemzetközi diákkongresszusra, ma megérkezett a két tagú jugoszláv delegáció. Az utóbbi napokban tár-

gyaltak a jugoszlávok a román diákszövetséggel és ennek eredményeként érkeztek meg. Valószínű, hogy a hivatalos román delegáció szintén rövidesen megérkezik.

Ezzel szemben egy cluji jelentés a következőkről számol be:

Cluj. A budapesti világkongresszusról távolmaradt román, jugoszláv és cseh diákok holnap kezdik meg konferenciájukat Kolozsváron.

Rablóbandának nézte egymást két csendőrcsapat

Véres harc két csendőrcsapat között, tévedésből. — Veszedelmes banditákat tettek ártalmatlanná Baltimegyében.

(Az Aradi Közlöny bucuvesti tudósítójának adatai.) Baltimegye lakosságát hetek óta terrorizálja egy ismeretlen rablóbanda, amely valószínűleg a Duna deltájáról tette át működési színterét a Dnyeszteren túlra. A baltimegyei prefektus azért elhatározta, hogy hajtóvadászatot indít a rablók ellen és kiadta a rendelkezést a csendőrszázad parancsnokának, hogy alakítson több járót, amelyek előre megállapított terv szerint átkutatják a megye területét. Fagura közszeg határában Ras-caru csendőrmester eltévesztette az utat és másfelé ment, mint ahogy a parancs elírta. Az egyik erdőben összetalálkozott egy csendőrpattallal.

Mindkét járőr rablóknak nézte egymást és a szokásos felszólítás után tüzelni kezdtek. Az ütközet egy óra hosszat tartott és több sebesüléssel végződött.

Valeschi csendőrmester golyót kapott a mellébe és életveszélyesen megsebesült. A másik csendőrcsapatból is többen megsebesültek. Csak egy órai lövöldözés után vetették észre a téve-

dést és akkor az összes sebesülteket a balti kórházba szállították.

Mialatt a két csendőrcsapat harcolt egymás ellen, a csendőrség egy másik csoportja egy 12 tagú rablóbandát tett ártalmatlanná. Elfogták Cozma Ioant, aki hónapok óta a legvéresebb utonállásokat követte el. Ugyancsak tegnap tette a csendőrség ártalmatlanná Grigovici George hihedt rablóvezért, aki Balan és Suciu példájára fosztogatta az autók utasait. Csak két hétig működött, de már több mint félmillió lej harcsolt össze. Állítólag jómódu családból származik és azért fosztogatótt, hogy az így szerzett pénzen egyik rokonának a följét megvásárolja.

Tegnap fogták el a csendőrök Pătra Neamt mellett Dabreanu rablóvezért, akit megvasalva akartak Bucuvestbe szállítani. Amikor a Bistrica folyóhoz értek, a rabló engedélyt kért a csendőrtől, hogy a folyóból igyék. A csendőrök teljesítették kívánságát és a megvasalt rab a folyó partjához lépett, hogy vizet merítsen. Eközben elsédült, a folyóba esett és a vízbe fulladt.

ley premier lesz: az Utolsó fátyol, kedden Arcubasev Szenvedélyében vesz bucsut Beregi Oszkár és társulata. A helyárok a rendes téli színházbeliek.

— A múlt szezonn legérdekesebb amerikai darabja — magyarul. Az elmúlt színházi évad kétségtelenül egyik legérdekesebb darabja volt O'Neil amerikai író „Különös köztársaság” című színműve. A Vigaszínházak ez a műsordarabja teljes szövegben jelent meg a Színházi Élet e heti új számában. Ince Sándor népszerű hetilapjának új számából kiemeljük a következőket: Fejks Jenő pesti bádekerje, a Farsangi lakodalomból készült az első amerikai filmoperett. Miss Esperanto Károly svéd királynak köszönheti, hogy Pesten szépségversenyt nyert. A legújabb tánc fényképekben. Nagy Dival-, Autó- és Társaság-rovatok. Strand-szépe fényképek, az ismeretlen író szenzációs regényének, a Karrier és szerelemnek befejezése. Kottamelléklet. Ezenkívül rengeteg cikk, novella, gyönyörű mélynyomású képek vannak a Színházi Élet e heti számában, amelynek ára 40 lej, negyevévi előfizetést díj 450 lei. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Aradi-utca 10. sz.

Beregi.

Irla: Fekete Tivadar.

Knickebokerében és világos-sárga színű szvetterében, ifjonti temperamentumával és ősz hajával Beregi Oszkár tegnap este két évi távollét után ismét megjelent Aradon. Ebben az uti dresszben azt hihette volna róla az ember, hogy valamilyen külföldi fürdőhely vendége, nem pedig ezé a poros nyári tunyaságban terpeszkedő városé. A lányok, ahogy szokás, utána fordultak a korzón és az asszonyok, akik emlékeztek még arra az időre, amikor Beregi haja nem csillámlott, hanem égett, egy tétova vágy és egy mélytűző emlékezés sóhajában szóltak utána:

— A Beregi...

Mindjárt el kell mondani, hogy miért öszült meg. Ott tart, hogy a korával kérkedhet már, sem letagadni, sem megelégednie vele, nem szabad. A téli szezonban Bécsben játszotta százhatvanszor egymásután Wheat-siev angol író érdekes bűnügyi drámájában, az „Utolsó fátyolban” Morrison ügyvédet. A szerep, az előírás szerint egy ötven és ötvenöt közötti férfit ír elő és Beregi tavaly októberben minden este öszre festette haját. Nem puderezte, hanem festette. Ez egy különös folyadék, ez a festőszer, amit meglehetősen nehezen lehet kimosni a hajból. És Beregi az ötvenedik előadáson észrevette, hogy felesleges Morrison ügyvéd frizuráját továbbra is öszre festeni, mert ez a haj visszavonhatatlanul és végleg megöszült.

Hanem a fej, a hang, a szem, a profil, a mimika, az organumnak szárnyaió, bugyborékoló és zuhogó ereje, a mindig örök Beregi. Beregiben, az emberben megöszült a frizura, de Beregiben, a színészen nem alkonyodott semmit. Legfeljebb az amorozó édes lantpengetéséből átesapott a markáns karakterfigurák felé és a könnyű fuvoláról a nehéz és lugó gondokáknak géhurián játszik. Minden Beregi-este drámájában van egy külön kis dráma elrejtve: az a szomjas és fáradhatatlan keresés, ami arra ösztönzi, hogy magyar színész lehessen és magyarul játszlsson Bécs, Berlin és Amerika után. Mindegy, hogy Dénen-e vagy Aradon, Temesváron-e vagy Nagyszentmiklóson. A társulatának műsorán színrekerülő darabokat nagyrészt egyéni fölfigásban adja, ami alatt nem az alakítás minőségét, hanem magát a darab felfogását értjük. Hogy mindjárt egy példát mondjak: Bíró Lajos Hotel Imperialjának Juskievics generálisa, a szobalányt leleplező jelenete után még mulat, dorbézol és táncol, de Beregi Juskievics generálisa, a kéziratnál szemben: öszszecsik, megtörik és a mulatás helyett a hadijelentéseket vizsgálja fölül. Ez a különös művészi cenzura talán sértheti az író szuverén jogait, de Beregi időközben filmezett és tudja, hogy csak az események egymásra vilároló áradata köti le a nézőt, nem pedig a hosszadalmas dialogusok és a viziószerű elbeszélések. Beregi néhány színpadi darabról filmet csinál és a sikere igazolja. A kijavított író is örülhet neki.

Aradi látogatása szokátlannul rövid ideig tart. Ismét Bécsbe szólítja kötelező ígérete, ahol Feuchtwangel osztrák író híres darabjában a „Kalkutta, fünfte Mai” című színműben egy hatalmas aktivitású és nagyon dekoratív szerepet kreál, egy az angol urakkal küzdő szultánt. Időközben még a Semmeringre megy, ahol egy hatszobás nyaraló ringató békéje várja az erdélyi turné megeröltető galoppja után és várja a fia, aki ma tizenegy éves. A lánya nem várja már, mert Beregi Lea nemrég esküdött örök hűséget Patakinak, a drezdai operaház tagjának, aki ma a salzburgi ünnepi játékok operaelőadásának legjobban fizetett tenoristája és last not least, veje Bereginek.

Csak hogy vannak színészek, akiknek hiába van fiuk, vagy vejük. És Beregi Oszkár ezek közül az örökké égő és örökké ifjuságot reprezentáló művészek közül való, akiknek akár-milyen nagyszámu családjuk van, mégis mindig kettesben járnak: nincsen más, csak önmaguk és a művészetük.

Két aradi uriaszony élet-halálküzdélme a strandon.

A Maros sódra elkapta egy aradi főorvos feleségét, barátjáné utána uszott, de mindketten a víz alá merültek. — Esméletlen állapotban mentették ki őket a folyóból.

(Arad, augusztus 16.) Megrendítő és izgalmas jelenet játszódott le az aradi Katonastrand közelében. Két aradi uriaszony, egy főorvos-sebész és egy ismert gyermekorvos felesége fürödtek a Marosban. A gyermekorvos nej, aki nem tudott uszni, parafa-övvel ment a vízbe. Abban a biztos tudatban, hogy a parafa-öv megvédi minden veszélytől, mélyebb helyre merészkedett s egyszerre elvesztette a talajt a lába alól, elkapta az ár és a Maros közepébe sodorta. Kétségbeesett segítségkiáltására a közelében tartózkodó főorvosné utána uszott és amikor közepébe ért, a fuldokió halálfelelmében úgy magához szorította segítségére siető uriaszonyt, hogy mindketten tehetetlenül merültek a víz alá.

A kétségbeesítő élet-halál harcnak számszorosan voltak szemtanúi a Neptun- és Katonastrandon. Többen a két uriaszony felé usztak és egy aradi nagykereskedő és a fuldokió gyermekorvosné férje abban a pillanatban érték oda, amikor az uriaszonyok a víz alá merültek. A megrendítően izgalmas életmentés hatása miatt kétségbeesett sikoltozások hangzottak a strandolók között. A két életmentő a víz alá merült és néhány pillanatnyi feszült várakozás után, felszínre hozták a már eszméletlen uriaszonyokat és a partra vitték őket. Néhány percnyi élesztést kísérlet után mindketten visszanyerték eszméletüket, de a kiállott izgalmak következtében hosszabb ideig orvosi kezelésben kellett részesülniök.

Többmillió adóeltitkolással vádolnak egy aradi kereskedőt.

A pénzügyigazgatósághoz érkezett feljelentés szerint évek óta szállít gabonát anélkül, hogy jövedelme után adót fizetne. — Egymást jelentik fel a konkurens kereskedők.

(Arad, augusztus 16.) Szenzációs feljelentés ügyében indított vizsgálatot az aradi pénzügyigazgatóság. A feljelentés szerdán érkezett be és egy évekre visszanyúló, milliós adóeltitkolás ügyéről tettek jelentést.

Az előzmények a következők:

Már az adókiutetések idején titotta fel a fejét Aradon az a divat, hogy egyes kereskedők egymást jelentették fel a pénzügyi hatóságoknál. Ha valamelyik kereskedő úgy érezte, hogy a konkurensével enyhébben bántak, nyomban kész volt arra, hogy egy detektívet megszegyenítő ügyességgel kinyomozza a konkurens üzleti viszonyait és pontos referádát küldjön róluk a pénzügyi hatóságoknak. A sajtó helyzetét ezzel nem javította meg, ugyanannyi adót kellett fizetnie továbbra is, de megnyugtató érzés volt számára az, hogy „a konkurens sem uszta meg szárazon”. Az adókiutetések idején egy pénzügyi főtisztviselő jegyezte meg:

— Nem fontosak ma már a helyszíni szemlék, az üzleti könyvek, sokkal pontosabb információt adnak maguk a kereskedők — egymásról.

Hyen körülmények között született meg az a feljelentés, amely a napokban befutott az aradi pénzügyigazgatósághoz egy ismert aradi kereskedő ellen, akit milliós adóeltitkolással vádol. A feljelentés szerint az illető kereskedő

évek óta vaggonszámra szállít az ország minden részébe búzát és más gabonát, anélkül, hogy forgalma és jövedelme után adót fizetne.

— Tisztességtelen konkurenciát jelent ez — mondja a headvány — a többi kereskedőknek, a kiket magas adókkal és és taxákkal sújtanak és akiknek ezen kiadásait is bele kell kalkulálni árakba.

A feljelentés teljesen pontos adatokat közöl arravonatkozólag, hogy az illető kereskedő mikor, mennyi vagon gabonát szállított el, ugyhogy

a vizsgálatot vezető tisztviselőnek könnyű dolga lesz megállapítani, helyt állanak-e a pénzügyi hatóságok rendelkezésére bocsátott adatok.

A pénzügyigazgatóság néhány nap alatt befejezi a vizsgálatot és ha megállapítja, hogy a feljelentés valót mondott, jegyzőkönyvet vesz fel, majd az ügyet felterjeszti a pénzügyminiszterhez, aki kirója a büntetést és megállapítja a jövedelem szerint a további adót. Ha beigazolódik, hogy a kereskedő tényleg évek óta folytatja adózatlanul működését, ugy

..... millió lejes büntetésre van kiltatása.

Eddig az ügy, amelynek fejleményeit izgatottan várják az érdekeltek kereskedők körében és a mely élénken illusztrálja a mai gazdasági viszonyokat és a mai mentalitást. (m. r.)

Pályázat utján kell a közjegyzői állást betölteni

Megjelent a hivatalos lapban az egyes közjegyzői irodák megszüntetéséről szóló rendelet indokolása.

(Arad, augusztus 16.) A hivatalos lap ma Aradra érkezett száma közli a közjegyzői irodák megszüntetéséről intézkedő igazságügyminiszteri rendeletet. Összesen 14 irodát szüntetnek meg, többek között — mint az Aradi Közlöny megírta — Beles Jenő dr. irodáját is. Aradmegyében még Panek Norbert radnai közjegyző irodája felett mondotta ki a halálos ítéletet a miniszteri rendelet. Az indokolás röviden a következő:

A törvény szerint a közjegyzői állást nyilvános pályázat utján kell betölteni, az illetékes közjegyzői kamara előzetes véleményezésének figyelembevételével. Ezt a legelsőbb Semmitőszék is leszögezte 1927 június 4-én és 1928 március 3-án hozott ítéletében. A megsemmisített kinevezések a törvényes formások mellőzésével történtek.

A 14-ik közjegyzői irodát, Lantea János, a hunyadmegyei Geoagiu községben lévő hivatalát az igazságügyminiszter azzal az indokolással semmisíti meg, hogy Lanteát 1919-ben, mikor közhivatalt vállalt, törölték az aradi ügyvédi kamara tagjainak sorából és nem rendelkezik a megkívánt gyakorlattal. Lippán a miniszterium Hica János közjegyző irodáját szüntette meg.

PREMIER

NAGY VIGJÁTÉK MŰSOR

VEREBES ERNŐ

legjobb vigjátéka

DORINE és a VELETLEN

MA, SZOMBATTOL

AZ APOLLOBAN

Olasó 10, 15, 20 és 25 lejes helyárakkal

PREMIER

Legamas események 3000 méter a föld felett

A LEVEGŐ BANDITAI

Amerika legnagyobb kalandorfilmje

izgalmas repülőgépfelvételekkel

MA, SZOMBATTOL

AZ URANIABAN

H I R E K.

Készülődés a községi tanácsok felosztására.

Összeállítják az új Interimár-bizottságok névsorát Arad megyében.

(Arad, augusztus 16.) Ma délelőtt az arad megyei jegyzők és főbírák konferenciát tartottak az aradi prefekturán dr. Lázár Ágoston alispán elnökletével. Az alispán kifejtette az új közigazgatási törvény nagy fontosságát és részletesen ismertette azokat a változásokat, amelyek a megye közigazgatásában az új törvény nyomán bekövetkeznek.

Az új közigazgatási törvény alapján megszerzte folynak a megbeszélések az új Interimár-bizottságok összeállítására vonatkozólag. A prefektura már megkapta a belügyminiszterium rendeletét, amely közli, hogy a községi tanácsok felosztása a küszöbön áll és ezért sürgősen fel kell terjeszteni az egyes községek élére kinevezendő interimár-bizottságok névsorát. A névsorok felterjesztése már a jövő hét közepén megtörténik.

Boneu Vazul megyei titkár ma kiutazott a megyébe, hogy a polgárlajstromok összeállítására vonatkozólag megfelelő utasításokat adjon az egyes főbíráknak.

— Időprognózis. Egyelőre még meleg idő várható, zivatarhajlammal.

— Lutaí Cornél dr. megkezdte szabadságát. Ma hazaérkezett szabadságáról Velcsov Géza dr., az aradvárosi interimár-bizottság helyettes elnöke. Ezzel egyidejűleg dr. Lutaí Cornél elnök megkezdte 21 napos szabadságát, amely idő alatt Velcsov dr. helyettesíti.

— Megvonta a rendőrség két aradi napilap kolportázs jogát. Az aradi rendőrprefektura a tegnapi nap folyamán a Reggeli Ujság és a Nap című aradi napilapok kolportázs jogát megvonta. A rendelet indokolásában az 1914 évi sajtótörvény 11. szakaszának 4. pontjára hivatkozik.

— Az Interimár-bizottság holnap ülést tart. Holnap délutánra ülésre hívták össze Aradváros Interimár-bizottságát, amelynek fontos városi ügyeket kell letárgyalni. Az ülésen az augusztus hónapra érvényes maximális árakat állapítják meg.

— Huszonnyolc gyilkos — 26 áldozat Nagyréven. Szolnokról jelentik: A csendőrség a tiszakürti és nagyrévi mérgezés ügyében hat tiszakürti és négy nagyrévi asszonyt tartóztatott le. Az eddigi adatok szerint Tiszakürtön és Nagyréven összesen huszonöt asszonyt és három férfit tartóztatott le huszonhat gyilkosság miatt.

— Folynak a kihallgatások a Tuka-ügyben. Pozsonyból jelentik: A Tuka-per mai tárgyalásán déli 12 óráig Herodes tanut hallgatták ki, majd Macik Imre, a tót néppárt titkára került sorra. A tanu kijelentette, hogy úgy hallotta, Tuka a magyar városoktól kapott pénzt. Tuka egyébként Tóth Bélát alkalmazta titkárnak, akinek bátyját és sógorát kémkedésért elítélték. Ezután Ivánka Milán, a feljelentés megtevője tett vallomást.

Ruttkay & Botye

— Kilencvenhat amerikai magyar érkezett a magyarok világkongresszusára. Budapestről jelentik: A hegyeshalmi határállomáson ma délelőtt Josika Herceg Imre vezetésével 96 amerikai magyar érkezett meg. Könnyes szemmel lépték át a határt, valamennyien most jöttek először vissza az óhazába. Déli 10 órakor a magyarok világkongresszusának elnökei fogadták őket a Felső Vasút állomásán. Az amerikai magyarok nagyrésze Newyork és Detroit államokból jöttek.

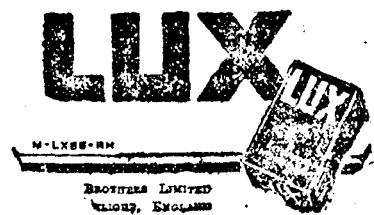

Mossátok a finom és könnyű nyári sálakat az egyetlen biztos módon: LUX-al.

A finom szövésű vállkendők és könnyű sálak, melyek a nyári estéken hölgyeink szép nyakát és vállát díszítik, csak egy módon moshatók minden kár nélkül, még pedig LUX-al. A vékony Ludforgácsok azonnal feloldódnak és krémzerű ártalmatlan habbá válnak úgy, hogy a legértékesebb dolgok is minden veszély nélkül azonnal moshatók.

LUX — öt nem lehet kapni seholsem kémérve, hanem csakis eredeti csomagolásban.

Ára mindenütt: Nagy doboz Lei 30.—
Kis doboz Lei 15.—

2745

Betörés egy aradi törvényszéki bíró lakásába.

Mialatt Orezeanu Romulus nyaralt, kirabolták lakását. — A kár 70—80.000 lei.

(Arad, augusztus 16.) Megdöbentő betörést fedeztek fel tegnap Aradon. Többhetes nyaralás után tegnap érkezett haza Orezeanu Romulus törvényszéki tanácselnök és felesége Algyógyról. Amidőn be akartak lépni Bohuspalotában lévő lakásukba, a legnagyobb rémülettel konstatálták, hogy lakásukban távollétük alatt betörő járt, aki alapos munkát végzett és az otthon hagyott, könnyen elemelhető értékeket alaposan megdézsmálta.

Orezeanu Romulus azonnal a rendőrségre sietett, ahol nyomban megindították a nyomozást. Megállapítást nyert, hogy a betörés már több nappal ezelőtt történt, a tettes álkulcsaj hatolt be és annak ellenére, hogy alaposan ismerte a terepet, mégis föliorgatta a lakást az egyes értékek után való kutatásban. A betörő leginkább ékszerekre pályázott és mintegy 70—80.000 lei értékű ékszer értéktárgyat vitt el.

Kelengye vállalat

— Aradi CFR. tisztviselő jegycsalása. Az ilfovi törvényszék egy aradi vonatkozású vasúti jegycsalás ügyében hozott tegnap ítéletet. A vádlott Gafencu nyugalmazott aradi vasúti tisztviselő volt aki hónapokon keresztül a bucaresti-i északi pályaudvaron hamis utazási bécákat árusított és ezen a révén körülbelül százezer lei erejéig károsította meg az államvasutat. A jegycsalást két hónappal ezelőtt fedezte fel a bucaresti-i rendőrség, amely a nyomozást itt Aradon is kiterjesztette, miután Gafencu az egyik aradi nyomdában készíttette el a hamis utazási bécákat, mégpedig oly módon, hogy félrevezette a nyomdatulajdonost, a kinek fogalma sem volt arról, hogy a nyomtatványok milyen célra készülnek. A tegnapi tárgyaláson a vasúti tisztviselő beismerte a jegycsalást, a miért a törvényszék egy évi fogházra és százezer lei kártérítésre ítélte.

— A karlsbadi sakkverseny. Karlsbadból jelentik: A sakkverseny mai állása a következő: Capablanca 10, Spielmann 9 és fél (2), Niemzovics 9, Widmar 8 és fél (1), Euwe 8, Rubinstein 7 és fél (1), Bogoljubov 7 és fél, Becker 7 (1), Maróczy, Tartakover, Mattison 6 és fél, Conal, Treybal 1, Marshall, Yates, Joner 5 (1), Mancsik kisasszony 3 (1).

— Leszurta haragosát egy pécskai gazda. A pécskai csendőrség tegnap letartóztatta Triff Sabin pécskai gazdálkodót, aki leszurta haragosát, Keveresan János gazdag pécskai gazdálkodót. Triff és Keveresan már régóta haragos viszonyban voltak egymással. Tegnap Keveresan összeveszett Triffnek egyik barátjával és verekedésre került közöttük sor, amikor ezt Triff meglátta, odaszaladt és előrántva kését, leszurta Keveresant, aki néhány perc múlva meghalt. A csendőrség elfogta a gyilkost és kihallgatása után még az éjjel bekísérte az aradi ügyészség fogházába.

Napokban megnyílik

— Kóbor Tamás cikksorozata. Augusztus 11-ike, vasárnap óta szenzációs cikksorozat jelenik meg az Ujság-ban. Kóbor Tamás, az ismert nevű magyar író „A házasság csődje” címen ír cikksorozatot. Az eddigi cikkek a közönség osztatlan tetszésével és érdeklődésével találkoztak és az olvasók feszült érdeklődéssel várják az Ujság további számait, hogy Kóbor Tamás nívós, irodalmi értékű cikksorozatát olvashassák.

— Áramszünetelés. A villanytelep közli, hogy vasárnap, folyó hó 18-án az áramszolgáltatás vezetékvizítás miatt szünetelni fog reggel 5 órától délután 2 óráig a Calea A. Vlaicu, Gai-Séga, inclusiv Fabrica de Tricotage, cartierokban.

— Dr. Joan Sábau, a kolozsvári fül-, orr-, gégeklinika volt tanársegéde f. hó 19-én nyitja meg orvosi rendelőjét Bulev. Carol 32. (volt Erzsébet-körút.) Rendel 10—11 és fél és 3—5.

Telefon 70. ERZSEBET SLAGERMOZGO Telefon 70.

Ma d. u. 5, 7 és 10 órakor utóljára A filmgyártás csodája

„A négy lábú hős”

Főszerepben: RALPH FORBES, MARCELINE DAY és REX, a csodakutya.

Holnapról! A slágerek gyöngye! Dr. ALFRÉD SCHIROKANER regénye:

A tegnap és holnap asszonya

Fősz.: Arlette Marchall, Igó Sym, Vivian Gibson, Livio Pavanelli 10, 15, 20 és 25 lejes helyekkel.

— A cluj Színészszindikátus felvételi vizsgái folyó év szeptember 9-én, hétfőn délelőtt 9 órakor a cluj Nemzeti Színházban lesznek megtartva. A jelentkezők a Szindikátus cluj irodájában (Str. Regina Maria 36) legkésőbb szeptember 8-ig be kell nyújtásuk vizsgára bocsátási kérvényüket. A kérvényhez melléklék: középiskolai, születési, állampolgársági bizonyítványukat és 300 lej vizsgadíjat.

— **Makulatura papír, tiszta újságpéldányok, csomagolási célra, 5 kilogrammos kötevekben olcsón kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.**

Hogyan épült a mikelakai templom?

Egy leány ötlete volt a templomépítés és lelkes hívek áldozatkészségéből fedél alá kerül Isten mikelakai háza.

(Arad, augusztus 16.) Büszke az ember tudására elméje feltaláló és alkotó lehetőségére és különösen akaratára, pedig minden alkotása, talán egész életsorsa is csak az isteni Gondviselés műve, szükségszerű beteljesedése. Nemcsak az egész emberiség történetében, nagy s hatalmas alkotások igazolják ezt, de minden életnyilvánulás, a legkisebb mű is, mint akár a mi kis, még befejezetlen templomunk. Ha akadna valaki, ki kétségbe vonná ezt, csak a nagy, u. n. vezető-embereknek tulajdonítana minden alkotást, kérem, magyarázza meg azt, hogyan történt az például, hogy e kis templom létesülésének a gondolata nem a helyi hívek lelki életének a vezetésével foglalkozó minorita rendfőnökök, vagy a csanádi egyházmegyei püspököktől, ered, hanem csak egy kis igénytelen, áldozatra kész leánytól, vagy baráttól, aki azután természetesen, hogy e gondolatának vagy akárcsak ötletének a megvalósítására mások hozzájárulását s közreműködését vette igénybe.

Még 1921. év tavaszán dr. Clattfelder Gyula püspök megbízásából P. Jugh radnai franciskánus házfőnök megszerezte a miniszteri engedélyt a micalacai templom-építési anyag gyűjtésre s megalkototta a micalacai templom-építő bizottságot Faragó, Somló, Szilvási, Pálmai stb. háztuladonosokból, a gyűjtéssel Schmidt Rozáliát bízta meg.

Kétségtelen érdeme a bizottságnak a templom-építés kezdeményezése, a gyűjtött pénz kezelése s talán a telkek megszerzése is, de minden elismerést az említett hölgynek kell nyújtanunk, aki szinte emberfeletti önfeláldozással gyűjtötte azt a 124.163.70 lejt, mely alapja lett kis templomunknak.

Külön hálás kegyelet illeti meg b. e. Hehls Vilmos és neje sz. Földes Margit gyógyszerész és földbirtokos, kik a telket ajándékozták e célra, mintegy 150.000 lej értékben. Jöttek közbe ugyan körülmények, a melyek akadályozták a templom-építési terv keresztülvitelét és amelyből kifolyólag új bizottságot nevezett ki a püspök ur ösztönzésére. Ekkor a pap s mások felkérésére közbejöttem, elutaztam Temesvárra s a püspök úrtól meghatalmazást kaptam és kaptam a helyzet szanálására és átvettem az előző bizottságtól az értékeket s hozzá fogunk a további munkához.

Most a templom megépítése lett első és fő igyekezetem. Hogy ez nem volt könnyű munka az adott helyzetben s oly csekély anyagi erőből: 566.000 lej volt minden készpénzünk. Erős védőm volt az intrikák ellen ma is nyugodt lelkiismeretemen kívül püspök urunknak mindaddig nyújtott kegyes erkölcsi támogatása, munkatársaim kitartása és a jobb-érzésű közönség áldozatkészsége. E helyen hálás köszönetemet fejezem ki a fentebb említetteknek kívül Gráf Sándor, Kron és Vandracsék, Dömötör László, Tritthaler és Nachtnébel építész uraknak, kik egyszerű kéresemre tervrajzok készítésével az utóbbiak áldozatkész munkájukkal is lehetővé tették, hogy kis templomunk, ha még kissé hiányosan is, ma — készen áll mezei jegyesének fogadására, magasztos hivatalos megkezdésére, hívei lelki üdvösségének s szolgálására!

Dr. Bereczky Imre.

LEGUJABB.

Kína segítségért fordul a Kellogg-paktumot aláírt államokhoz

Londonból jelentik: Az orosz-kinai konfliktus, mint az előrelátható volt, lesz a próbaköve a Kellogg-paktumnak. Amióta a paktumot aláírták, most történik meg először, hogy egy állam a többihez fordul segítségért, a Kellogg-paktum alapján.

Kína ugyanis ma utasította követeit, hogy jelentsék be a Kellogg-paktumot aláírt álla-

Ujabb robbanás a moreni-i szondatüznél

Hat munkás súlyosan megsérült. — Beszűntették az oltást az alagutban.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Moreniben ma délelőtt a szondatüznél harmadik alagutban újabb robbanás történt, amely olyan erős volt, hogy harminc kilométeres körzetben lehetett hallani. Az alagutban dolgozó munkások közül tizenegyet és két munkafelügyelőt a robbanás ereje a földhöz vágott.

Hat munkást rendkívül súlyos állapotban szállították a ploesti-i kórházba.

A robbanás úgy keletkezett, hogy az egyik kauscsukcsó, amelyen keresztül oxigént szivattyúztak, a nagy légnyomás következtében kiszakadt. Az újabb robbanás miatt az alagutban való oltást egyelőre beszüntették.

mok kormányának, hogy az orosz csapatok betörték Kinába, megkezdtek az offenzívát és így megsértették a békét célzó paktumot. Kína ellentáll a támadásnak és megvédi határait, de minden eszközzel a békét igyekszik fentartani amihez a paktumot aláíró államok segítségét is kéri. Most világszerte feszült érdeklődéssel várják az egyes államok választát.

Fascista jelvény az ujszülött mellén.

Mussolininek küldték el a csodagyerek lényképét.

Anconából jelentik: Egy városbéli asszonynak gyermeke született. A csecsemő balmellén a fascista jelvény körvonalai láthatók. Megállapítást nyert, hogy az asszony szülés előtt egy barátjával séta közben beszélgetett a fascista rendszerről és a fascista gyermeknevelésről. Járáskor közben a kormányzósági palota elé értek, amelynek a homlokzatán a fascista jelvény foglalt helyet. Az asszony a jelvényre mutatott és kijelentette:

— Az én születendő gyermekem ebben a jelben fog megszületni.

Jóslata be is vált. A gyermeket lefényképezték és a hatóságok a fényképet Mussolininek küldték el.

SPORT.

A vízpoló „hatos-torna” második fordulója.

Svédország—Belgium döntetlenül végezte egymással. — Németország biztosan győzte le Franciaországot. — Magyarország felforgatott csapata erős ellentállásra talált a lelkes angolokban.

Budapestről jelentik: Az európai hatos vízpoló-torna második fordulója a papirformának körülbelül megfelelő eredményeket hozott. Svédország—Belgium mérkőzés két teljesen egyenrangú csapat küzdelmét mutatta s így a döntetlen eredmény reális. Németország—Franciaország mérkőzésen mindkét csapat tartalékolva állt föl. A két ország reprezentatívjai között várt hatalmas küzdelem elmaradt, mert a francia csapat tartalékjai nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket s így a németek jól operáló tartalékjaikkal küzdelem nélkül győztek. A magyar—angol mérkőzés

biztos, de kisebb arányú magyar győzelmet hozott a vártnál. Ennek oka, hogy a magyar csapat tartalékolta, s felforgatott összeállításban és az angolok pedig fanatikus lelkesedéssel vetették magukat a küzdelembe. Eredmények:

Svédország—Belgium 3:3 (3:1). Németország—Franciaország 6:3 (3:2). Magyarország—Anglia 9:3 (6:2).

Holnap, szombaton, a torna harmadik fordulója során, Németország—Svédország, Belgium—Anglia és Magyarország—Franciaország mérkőzések kerülnek lejátszásra.

O Magyarországi footballeredmények. Budapestről jelentik: Budai 33-as—Hungária 5:2 (4:2). A jól összeszokott, szépen kombináló budai együttes biztosan győzte le a tartalékolta Hungáriát. Góllövők: Steiner (2), Lyka, Stancsik és Schmiéd, illetve Nehadoma II. és Jeckl. Kispest—III. kerület FC. 2:2 (1:1). Az erőviszonyoknak megfelelő döntetlen eredmény. Góllövők: Magyar (11-es) és Sängér, illetve Fenyvesi (2). — Békéscsabáról jelentik: Bohngyári SC—Bocskay 5:3 (1:0). A Bohngyári SC pompás játékkal igazolta az utóbbi időben elért értékes eredményeinek és a kairói válogatott legyőzésének realitását. A bohngyári csapat gerincét jobbra Erdélyből elszármazott fiúk alkotják, sőt három aradi fiú is van a csapatban, így Mágóri (Gloria-CFR), Ladányi (AMTE) és Kopp (ATE). Góllövők: Szaniszló (Kolozs-

vári AC, 3) és Kopp (2), illetve Markos Martin és Teleky. — Nagykanizsáról jelentik: Zala—Kanizsa Somogy 2:1 (1:0). A II. osztályú kanizsaiak megérdemelten győzik le az első osztályú ellenfelüket, Bakonyi és Farkas góljaival. A Somogy góliját Miklós szerezte meg. — Szegedről jelentik: Bástya—SZTK—KEAC komb. 5:1 (2:1). A mérkőzés érdekessége, hogy a profik góljait erdélyi fiúk szereztek meg. Góllövők: Schwartz (Arad, 3) és Koroni (Temesvár, 2), illetve Kakuszi.

O Nagyváradon is győzött a bécsi Wacker. Nagyváradról jelentik: Wacker—NAC-Törékvás komb. 2:1 (0:1). Az első félidőben a váradai kombinált támadás megérdemelten jut a vezetéshez. Szünet után a fölénybe kerülő Wacker, ha nehezen is, de megérdemelten győz.

VISSZAJÖNI
AZ APOLLOBA

VISSZAJÖNI
AZ APOLLOBA

A SARGA LILIOM

BIRÓ LAJOS regénye KORDA SÁNDOR rend.

Főszeropben: BILLIE DOVE és CLIVE BROOK.

ESTERNÁZY ILLES herceg és PEREDY JUDITH polgárleány szerelmé

SZENT ISTVÁN NAPJÁRA

BÁRCZAI

ANDRÁS cégnél

Budapest, IV, Szervita-tér 2.
Selyem, gyapjuszövetek és női divat nagyáruháza.

Selymek, bársonyok, selyem csipkék, szövetek, függönyök, butorszövetek

50%-al leszállított árban
lesznek árusítva.

Az árak kizárólag augusztus hó 15-től 20-ig vannak érvényben.

Közgazdaság.

= ZÜRICHBEN NYITÁSKOR ÉS ZÁRLATKOR 3.03.50 A LEJ.

= Bucuresti-i tőzsdezárlat. Devizák: Páris 6.53.50, Berlin 40.12, London 816, Newyork 168, Milánó 8.81, Zürich 32.42, Prága 4.82.42, Bécs 23.43, Budapest 29.42, Varsó 19.05. Valuták: Márka 40.30, sterling 814, francia frank 6.65, svájci frank 32.70, olasz lira 8.80, dollár 167.75, osztrák schilling 23.80, magyar pengő 29.42, csehszlovák korona 5.03.

= Terménypiac. (Gárdos és Bornstein-cég jelentése.) Közepes behozatal mellett a mai piacon a következő árak alakultak ki: Buza 590—600, tengeri 590—600, zab 400—420, árpa 400—420 lej. Buzában nagyon gyenge minőségű áru került a piacra. Árpa iránt nincs semmi érdeklődés.

= A Magyar—Olasz Bank félévi mérlege. A vezető nagy budapesti pénzintézetek sorában most a Magyar—Olasz Bank hozta nyilvánosságra az idei év első felének üzleti eredményét, amelyről az igazgatóság a következő tájékoztatást adta ki: A Magyar—Olasz Bank Részvénytársaság igazgatósága megállapította az 1929. évi június hó 30-án lezárt félévi mérleget. Ez a félévi mérleg a nyereségáthozat figyelembevételével 1,305.789.97 P tiszta nyereséggel zárul, szemben az 1928. év első felére 1,254.404.59 pengő összegben megállapított tiszta nyereséggel. A takarékbetétkönyvekre és folyószámlákra elhelyezett betétek állománya az 1928. december 31-iki állománnyal szemben 69,498.377.29 pengőről 73,844.288.44 pengőre szaporodott, míg a hitelezők tétele 43,201.447.98 pengőről 41,110.410.05 pengőre csökkent. A váltótárca 58,604.661.68 pengőről 62,268.917.19 pengőre, az intézet által folyósított jelzálogos kölcsönök állománya pedig 46,348.780.17 pengőről 52,265.435.20 pengőre emelkedett, míg az adóssok tétele 46,875.688.08 pengőről 44,645.525.87 pengőre csökkent.

= Placi árak. Burgonya 3—4 lej, tehénturó 14 lej, juhturó 48 lej, vaj 100—140 lej, zöldség

bab 8—10 lej, alma 2—4 lej, körte 5—10 lej, szilva 2—3 lej, kajszin 35—40 lej, szőlő 20—25 lej kilogrammonként, tojás 2.40—2.50 lej darabja, tej 7—8 lej, tejfél 40—50 lej literje. A baromfiárak: sovány liba 230—260 lej, sovány kacska 140—180 lej, tyúk 140—180 lej, csirke 70—120 lej párja, kövér liba 320—400 lej, kövér kacska 240—280 lej darabja.

RÁDIO.

Rádióműsor.

— Romániai idő. —
SZOMBAT, augusztus 17.

Bucuresti: 19.19. Jazz. 22. Hegedűhangverseny. 22.45. Katonazene. — Belgrád: 18.50. Rádió-kvartett. 21.25. Zenekari hangverseny a Studióból. 23.20. Jazzband. — Berlin: 18. Délutáni éttermi zene. 20. Hangverseny. — Bécs: 19.30. Ének- és zongorahangverseny. 21.15. Délszláv dalok. 22. Mozart-hangverseny közvetítése Salzburgból. — Budapest: 10.15. Katonazenekari hangverseny. 13.05. Gramofonhangverseny. 13.25. Hírek. 13.35. A hangverseny folytatása. 15.30. Hírek. 17. Palásti László novellái. 17.45. Hírek. 18.10. A Kisfaludy Társaság irodalmi délutánja. 19.10. Bodán Margit magyar nótadélutánja. 20.40. A Domokos vokálkvartett hangversenye. 21.25. A hatos nemzetközi vízipólótorna eredményei. 22. A salzburgi ünnepi játékok keretében Mozart-szerenád Salzburgból. 1. D-dur Divertimento két hegedűre, brácsára, nagybőgőre, fuvalára, oboára, fagottra és négy kürtre. Allegro. Adagio. Menuetto. Trio I. Trio II. Trio III. Allegretto. Menuetto. Trio I. Trio II. Adagio. Allegro molto. 2. D-dur (IV. sz.) Szerenád. Andante Maestoso. Allegro. Andante. Menuetto. Trio. Menuetto. Trio. Andante. Menuetto. Trio. Prestissimo. Utána kb. 23.30. Hírek, Majd cigányzenekari hangverseny.

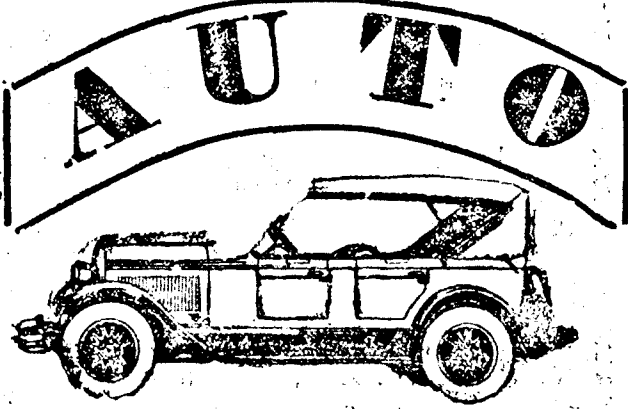
VASÁRNAP, augusztus 18.

Bucuresti: 18. Könnyű zene. 19.15. Könnyű zene. 22. Dales. 22.30. Hegedűhangverseny. 23.15. Énekhangverseny. — Belgrád: 18.30. Népdalok. 21.30. Rádióhangverseny (zenekari hangverseny.) 22.40. Szerb népdal-est. 23.25. Fuvószenekari hangverseny. — Berlin: 20. Gramofonhangverseny. 21. Népszerű hangverseny. —

Bécs: 19.15. Mozart-szonáták és régi olasz dalok. 20.30. Vidám szünidei történetek, felolvasás. 21.05. A bécsi Symphonieorchester hangversenye. — Zürich: 21.40. Közvetítés Bernből: Olasz-magyar-est. Hegedűszóló: Kürschner Emánuel (Pécs.) — Budapest: 11. Református istentisztelet. 12.15. Görögkatolikus istentisztelet. 13.45. Zenekari hangverseny. 1. Massenet: Phaedra — megnyitó, 2. Bizet: Micaela áriája a „Carmen“ című operából. Előadja Goda Gizella. 3. Turry Peregrin: A falu hőse — szimfonikus költemény. 4. Verdi: Gilda áriája a „Rigoletto“ című operából. Előadja Goda Gizella. 5. Mendelssohn: Hegedűverseny. Előadja Pataky Lili hegedűművész, zenekari kísérettel. 6. Mozart: Egy kis éji zene — szerenád. 17. Rádió Szabad Egyetem. 18.15. A nemzetközi hatos vízipólótorna helyszínjének közvetítése. 19.30. Katonazenekari hangverseny. 1. Fuchs: „Mária Terézia“ — történelmi induló. (Voit 32. ezred díszindulója.) 2. Fucik: „Álom ideálok“ — keringő. 3. Erkel: „Hunyadi László“ — megnyitó. 4. Puccini: „Pillangó kisasszony“ — nagy ábránd. 5. Strauss: Egyveleg az „1001 éjszaka“ című operettből. 6. Abraham: 32 baka vagyok én — induló. 20.50. A nemzetközi hatos vízipólótorna eredményei. 21.15. Szimfonia-előadás a Studióból: „Árpád ébredése.“ 23. Cigányzenekari hangverseny.

Új rádiókönyvek. „Csoda 4 és más kapcsolások“. (PHILIPS R. T. kiadása.) Az izlések kiadásban megjelent új PHILIPS „csoda könyvet“ a rádióamatőrök bizonyosan nagy örömmel fogják fogadni. A könyv teljesen új, modern kapcsolásokat tartalmaz 1 lámpástól 6 lámpás készülékig és pontos leírást ad a készülékek házi elkészítésére. A könyv rajzokkal és fényképekkel bőven van illusztrálva és amellet az összes típusokról részletrajzok vannak mellékelve. A könyvvel egvidejűleg piacra kerültek az összes kapcsolásokhoz előírt új ERCO-telkercek és a „Csoda 4“ az 1929—1930 rádiószezonnak ép olyan kedvelt típusa lesz, mint az elmúlt évben a „Csoda 3“. A „Csoda 4“ készülék két árnyékolt rácsu, magas frekvenciájú lámpával bír és teljesen árnyékolt van. Ugy teljesebben, mint selektivitása ennél fogva a legkényesebb igényeket is kielégíti. Ugy az új „Csoda 4“ könyv, valamint az új „ERCO“ telkercek a Vártes rádiócéghoz raktárra érkeztek.

Az alpesi turaut résztvevői 2000 méter magasságban száguldottak.

Zürichből jelentik: A páratlan érdeklődés mellett megtartott alpesi turautnak legnehezebb szaka kétségkívül a Dolomitok között vezető 600 kilométeres etapp volt, mely hallatlan megpróbáltatások elé állította a vezetőket. Természetesen az eredmények már nyilvánosságra jutottak, mire beszámolunk erről a páratlan nehéz utról, azonban a részletek rendkívül érdekesítőek, annál is inkább, mivel ezen a szakaszon érezték el a legerősebb teamok. Csodálatos módon az alpesi turaut alig követelt valami véradózatot, pedig éppen a legnehezebb szakaszokat ködben és esőben futották meg a legvadabb olasz hágókon, így a Costalungán, a Pordoi Jochon és a szédületesen emelkedő, kacsakaringós Falsaregon, mely nem kevesebb mint 2117 m. magas. Ugyanebben az egynapos, 600 kilométeres etappon belül kellett felrohanni a Madonna di Campiglio és a Mendel hágóra. Jó csapágy volt, amely ezeket a megpróbáltatásokat kioldás nélkül megállta. Nem is akadt sok, mert mint említettük, a legtöbb team a hágókon szétszóródott.

A teamok közül a pompásan szaladó Fiat csoport Nazzaro defektje miatt végleg felbomlott. A Mercedes-Benz Nürburg-csoportjának egyik tagja egy összeütközésnél az akkumulátorát megsértette és kiállt. Kollégái, Caraccioia és Merz nagyszerűen tartották magukat. A Stower-csoport felbomlott. A Wanderer-csoport az egyik versenyző balesete folytán bomlott fel. Brennaborok kiléptek. Döntőpont nélkül már csak egy team állja ekkor a sarat. A Hansa-csoport, melynek teljesítményétől mindenki el van ragadtatva. Az egyes magánversenyzők kitűnően tartották magukat és nagy szenzáció, hogy ebben a farszto küzdelmes versenyben a hölgyvezetők milyen kitűnően tartották magukat. A kiskocsik is bebecmeregnek az utolsó határidőre a célpontra; így pár perccel a cél lezárása előtt pöfögnek be állandóan a Hanomag, a Dixy és R. M. W.-kocsik. Az amerikai kocsik közül egy La Salle tart lépést az európai gárdával.

Az alpesi turaut tartama alatt szinte életveszélyes volt a közlekedés a verseny utvonán. Mit sem sejtő privátautók mellett egyszerűen 4-5 automobil zúgott el üstökös-sébséggel. Az volt még a legjobb, ha csak mellettük, mert a jelentések beszámolnak arról, hogy a turaut résztvevőit milyen balesetek érték a Dolomit-ponon. Arról azonban nem számol be semmi jelentés, hogy hány gyanútlan, normális tempóval turázó magánautó sárhányóját húzták le a rohanó versenyzők. Kétségkívül jól volt rendezve a verseny, de az utak tisztántartására nem ügyeltek eléggé és nem figyelmeztették a közönséget eléggé a verseny napjain tanusítandó óvatos magaviseletre.

Meggyilkoltak egy szép pozsonyi nevelőnőt.

Keresztüllőtt halántékkal holtan találtak rá a dévényi várban. — A jelek szerint rablógyilkosság áldozata lett.

Pozsonyból jelentik: Titokzatos halálesetről értesítették ma délelőtt a pozsonyi rendőrigazgatóságot. Bár a legnagyobb valószínűség szerint bűntény történt, mindamellett még lehetségesnek tartják, hogy öngyilkosság forog fenn. Ma délelőtt 11 óra tájban értesítették a dévényi csendőrséget, hogy a dévényi várhegyen egy szép fiatal nő holtteste fekszik. A csendőség azonnal megjelent a helyszínen, majd pedig az esetet tudatták a pozsonyi rendőrigazgatósággal, ahol megindult a nyomozás.

A rendőrbizottság megállapította, hogy a gyilkosságot a hajnali órákban követték el. Csakhamar kitalált, hogy Kudel Zsófia Maticáról származó 22 éves nevelőnő az áldozat, aki egy Leinburg-uccai ügyvédnél volt alkalmazásban.

A holttest arccal a föld felé feküdt, piros ruha volt rajta, fején sárga kalap. Tekintve azt, hogy a leány alsóruhája érintetlen volt, arra következtetnek, hogy kéjgyilkosság esete nem forog fenn.

A holttest mellett feküdt a leány ridikülie,

Az idei alpesi turaut rendkívül nagyértékű propaganda volt bizonyára e hatalmas, változatos, izgalmas automobilista erőpróba számára. Kétségtelen, hogy jövő évre kétszerennyi kocsifog starthoz állni, ha ezen az utvonalon hasonló természetű versenyt rendeznek, mert ennél gyönyörűbb vidék, izgalmasabb és érdekesebb ut schol sem kínálkozik.

Olcsóbb lesz az autó.

Newyorkból jelentik: Akik az amerikai prosperitás karakterét vizsgálják, tudják azt, hogy annak legfenyegetőbb réme a tultermelés. Az európai szakértők nagyrésze a vásárlóképesség mesterséges lejjelése következtében előálló tultermeléstől várják az amerikai prosperitás gyengülését és ezért figyelik elsősorban az automobilipar termelési adatait, mert az amerikai vásárlási láz ebben nyilvánult meg legerősebben. Valóban az amerikai automobiliparban mutatkoznak jelei a tultermelés következményeinek. A gyárak, mint halljuk, a verseny kiélesedése és a fogyasztóközönség vásárlásainak lelassulása miatt árleszállításokra gondolnak és az egyik legelőkelőbb gyár már meg is indította ezt a folyamatot, amidőn

egyik vezető modelljének árát 290 dollárról leszállította.

Az automobil az egyetlen cikk, amelyben mióta feltűnt, állandó olcsóbbodás mutatkozik, amit semmiféle módon nem kíséreltek meg és nem is lehet megakadályozni. Ugylátszik, most az automobil olcsóbbodásának egy újabb etappjához érkezünk, amelyből ez alkalommal talán Európa fog profitálni, amennyiben az a vásárlóréteg, amely már évek óta vár, hogy végre első automobilját a legolcsóbb áron beszeresse, most már hozzájut ahhoz az olcsó kocsinhoz, amelyről eddig csak álmodni mert.

+ Magyarországon növekszik az autóvásárlás. Budapestről jelentik: A magyarországi autóeladások statisztikája 1929. első felére vonatkozólag most készült el és ez a statisztika érdekes adatokat tartalmaz, melyekről tesznek tanúságot, hogy dacára a kétségkívül kedvezőtlenebb gazdasági viszonyoknak, az autóeladások száma a múlt év hasonló időszakaihoz viszonyítva, nemcsak nem csökkent, hanem a körülményekhez képest lényeges

amely teljesen füres volt. Ebből viszont feltehető, hogy a gyilkos a leányt kifosztotta, esetleg rablógyilkosság történt.

A nyomozó detektíveknek eddig sikerült megállapítani, hogy Kudel Zsófia tegnap délután fél öt órakor a kikötőben levő Pistelka-féle vendéglőben tartózkodott. Este nyolc órakor a dévényi-templom mellett levő Weber-féle vendéglőben látták. Jelentkezett egy dévényi pénzügyőr is, aki az áldozatot hajnali fél három óra tájban egy sötét ruhába öltözött fiatalemberrel látta, akivel a várhegyen haladt feléle.

A rendőség azon a véleményen van, hogy ez a fiatalember lehet a gyilkos, aki a leányt hátulról lötte le. A golyó a leány bal halántékán hatolt be és a jobb fül alatt jött ki.

Lehetséges, hogy a lövést ülőhelyzetben adták le a leányra. A nevelőnő mindössze négy hónap óta tartózkodott Pozsonyban és éjszaka gyakran jelent meg egyes lokálokban, ahol férfismeretséget kötött.

emelkedést mutat. Egyelőre még csak a személyautók eladási adatai ismeretesek. Eszerint tehát január 1-étől július 1-éig Magyarországon 1399 személykocsit adtak el. A kocsik átlagos eladási ára mintegy 8000 pengő volt, úgy, hogy az eladott kocsik értéke mintegy 11,200,000 pengőt reprezentált. 1928. első felében csak 1300 személykocsit adtak el és miután a múlt évben inkább vásárolták az olcsóbb típusokat és a kiskocsikat, az összes eladási érték is lényegesen alatta maradt az 1929. első félévi eredményének. Az első fél év eredményei egyébként sejtetni engedik azt, hogy a második félévben még nagyobb szerencsével fognak operálni az autókerekesedők. Ennek oka kézenfekvő is, hiszen az autóvásárló közönség mezőgazdasági kasztja átmenetileg kétségkívül kedvezőbb helyzetben van, mint a városi lakosság, ennek folytán, különösen az utóbbi években az autóvásárlások súlypontja a földbirtokos- és gazdaközönségre toldott át.

+ A Chrysler-kocsik nyerték meg ismét a belga nagydíjat. Antwerpenből jelentik: A múlt hónap végén lezajlott, az autósok világában nagy érdeklődéssel várt 24 órás spaai autóverseny, amelyen 38 kocsit indult. A 38-ból mindössze 15 érkezett be a célponthoz. A verseny lezajlása előtt nagy esőzések voltak és emiatt az ut folyamán számos baleset történt, több halálos kimenetelű is volt. A három literesnél nagyobb osztály versenyét a Chrysler-kocsik nyerték meg nagy fölényvel, miután az első három beérkező Chrysler volt. A 2-3 literig az első kettő a Lancia, harmadik Georges Irat, a 2 literes és 1 és fél literes osztálynál a Afa-Romeo vitte el a pálmát. A Chrysler-kocsik, amelyekről megállapították, hogy óránként 120 kilométerrel futnak, ezuttal másodszor nyerték el a belga nagydíjat és teljesítményük határozottan kedvező benyomást tett az autószerkeztőkre.

+ Megjelent az Autó-Társaság augusztusi száma, amely gazdag szakmabelli tartalmánál fogva az autósakma hivatásos és amatőr képviselőinek nélkülözhetetlen lapja. Igen érdekes és tanulságos cikkeken kívül változatos bel- és külföldi híryanag élénkíti a lap tartalmát. Kapható a „Sándor” hírlapirodában, valamint a vasuti kioszkokban. Egy szám ára 15 lej, előfizetési díj egy évre 120 lej. Díjtalan mutatóvány számot készséggel küld a kiadóhivatal: Cluj, Strada Memorandului 22. Etaj I.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel.

Töltsd az utószezont
VATA DE JOS (ALYACA) kénes és szénsavas hőgyógyfürdőn
Utószezonzban 30% engedmény a szobaárakból.

Csodás és páratlan eredmény reuma, köszvény, ischiás, lóbosodás, benuulás, vizértágulás, aranyér és különböző női bajoknál.

Teljes napi pensio: lakás, 3-szori étkezéssel személyenként L. 160.

Pormentes hegyi levegő, kitűnő konyha. Külön vasutmegálló a fürdő parkjánál. Prospektust szívesen küld az **Igazgatóság.**

NYARALÓ ÉS FÜRDŐZŐ

ELŐFIZETŐINKNEK,
valamint olvasóinknak lapunkat a postabélyegkülönbözet megtérítése ellenében bárhová utána küldjük. Kérjük ez ügyben a kiadóhivatalhoz fordulni, amely a megrendelt lapnak naponkénti pontos feladásáról gondoskodik

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.
FELHÍVÁS.

Felhívom Dagead Melcanean, Piata Catedralei 8. szám alatti szatócsüzlet esetleges hitelezőit, hogy követeléseiket f. hó 18-ik napjáig irodámba jelentsék be, mert ügyfelem, aki ezen üzletet átvenni szándékszik, csakis olyan követelésekért felel, mely ezen időpontig bejelentve lett.

Dr. Höflich Béla, ügyvéd
Arad, Strada Ilarie Chendi 11.

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

Bolthelyiség

a Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkánál, a hetipiac legélénkebb helyén

azonnalra kiadó.

HATSCHEK, Str. Mărășești 58-60.
(Kossuth-ucca), földszint 4.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 8 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 60 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok feligés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL. ▲ ▲

LEVELEZÉS.

DURA elemek angró és detali VARGA és ROSENFELD, Arad, Központi szálló mellett. Telefon 898. 2002b

ALKALMAZÁS.

ASZTALOS tanoncok felvételnek teljes ellátással Str. Nicu Filipescu (Flórián-ucca) 14. Paladics butorgyárában 4245

KERESEK szeptember 1-re fiatal vas és fűszerszakmában írtas segédet. Marmorstein, Soborsin. 4319

KÖNYVKERESKEDŐ segéd, ki a román nyelvet is bírja, állást nyerhet Vidor Manó könyvker. részvénytársaságnál Oradea. 4342

GESCHULTE Kinderflägerin, nur zuverlässige, mit gute Zeugnisse wird sofort aufgenommen. Näheres b. Administration des Aradi Közlöny. 4351

MINDENES leány, ki a főzéshez is ért, azonnal felvétetik. Jelenkezni hétfőn reggel Sámuel, volt Orczy-ucca 18. I. em., 10. 200

KERESEK egy egészen fiatal péksegédet állandó munkára (gái van.) Orosz Kálman, Chisineu-Cris. 4357

FRAULEIN sucht Stelle zu einem kleineren Kind. Adresse Szt. László-ucca 1-3. Krizsán. 4359

Gépészt keresünk

fűrészgár részére.

A román nyelv ismerete föltétlenül megkívántatik. Iszonyítványokkal ellátott ajánlatok az Arad-Brádi Ipari R.-T.-hoz ajánlandók be.

ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand 4. szám alá. 4334

LAKÁS.

A FÖTÉR KÖZEPÉN három esetleg négy szobából álló első emeleti uccai helyiség telépés nélkül kiadó. Irodának, divatszalonnak egyaránt alkalmas. Hatschek, Str. Mărășești 58-60. szám, (Kossuth-ucca) földszint 4.

A FÖTÉREN, kétszobás, szükséges mellékkelvisegekkel álló udvari lakás kiadó. Hatschek, Str. Mărășești 58-60 sz. (Kossuth-ucca) földszint 4

A VOLT SZABADSÁG-TÉR. KÖZELBEN két szobás, szükséges mellékkelvisegekkel álló udvari lakás kiadó. — Hatschek, Str. Mărășești 58-60 szám, (Kossuth-ucca) földszint 4.

A FÖTÉREN két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra kiadó. — Hatschek, Str. Mărășești 58-60 szám, (Kossuth-ucca) földszint 4.

VÉTELI ÉSELADÁS.

ZONGORÁK, antik könyvszekrények, vitrin, szekreteres komódok, ebédlő és szalonberendezések, antik óra, antik lámpák, szőnyegek, varrósztalkák, fall órák, bőröndök, hegedű, mellszobrok, gyertyatartók, girandók, különböző tükrök, képek, nyest boa, fotelok, rakettek, storeok, márványoszlop, virázállvány, dísz tárgyak stb. eladók. Salgóné bizományi üzlete Str. Horia 1. Neuman-palota. 1000

EGY citromia zymölcsessel eladó Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 4321

KERESEK Bledermaver álló tükröt, antik porcellánokat, poharakat, különböző butorokat, antik szalonokat, órákat, dísz tárgyakat, vitrineket, stb. Kívánatra hához is megyek. Salgóné bizományi üzlet, Str. Horia 1. (Széchenyi-u) Neuman-palota. 1000

SEGÉLYMOTORRAL felszerelt kerékpár üzempépa, forgalmi engedéllyel eladó. Cim Astragári portás. 4298

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Piata Avram Iancu Cimre ügyelni!
(Szabadság-tér) 10. szám.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA“

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyitott
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 20-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

HASZNALT Minerva, Renault, Durant nyitott, csukott autók eladók Molnárnál, Str. Alexandri 6. 4294

ÜRES FESTÉKES HORDÓK eladók. — Cim az Aradi Közlöny kiadóiban 1454

NAGYMENNYISÉGŰ PLÉHPÁNT eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 1151

MACULATURA PAPIR 5 klgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 050

TÜZIFAT

Bukk, Cser, Gyertyánhasab és Dornglat
Bükkfaszenet,
prima **Alvácai meszet**
waggonokba legjutányosabban szállít
KLEIN B. VILMOS Arad,
Str. Seminarialul (Sina-u.) 4. Telefon 322.

Automobil

6 hengeres amerikai, alig használt
olesón eladó.

Megtéríthető Str. Greceanu (volt Perényi ucca) 4. szám alatt. 4087

Makulatura,

tiszta lappeldányok
csomagolásra,
5 kgr.-os kötegekben
kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

ELLÁTÁS.

URICALÁDNÁL központban 2-3 iskolásgyermekek ellátásra felvétetik, zongora és fürdőszoba használattal. Cim Rudófi Mossenál.

KÜLÖNFÉLÉK.

BURAY LENKE névre szóló csehszlovák utlevél elveszett. Megtaláló 5000 lei jutalom ellenében adja azt le Conrado cir kuszigazgatóságánál. 4340

Gyári vállalat

raktára részére alkalmas helyiséget keres,

csak a város központjában.

Ajánlatok „Gyári vállalat“ jelige alatt az Aradi Közlöny kiadójaiba kéretnek. 4286

Diana-fürdő

újjonnan berendezve, egész nap nyitva.
Leszállított fürdőáruk

Ha ilesón és praktikus

akar vásárolni, úgy keresse fel
SALGONÉ
bizományi üzletét
Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.)
Neuman-palota, hol:
közszükségleti, háztartási, alkalmi, ajándéktárgyak, antiktársok
dus választékban
állandóan kaphatók.
Tekintse meg a kirakatot!!

BUBLICATIUNE.

Subseminatul curator (administrator) al averei massei de faliment, firmei Boltres et. Comp. fabrica de macaroane, din Cristian, aduc la cunos-tința publică că vind averei massei falimentare compusă din diferite mașini pentru fabricarea macaroanelor, un automobil cu marca „Essex“, precum și intreg aranjamentul biroului. Doritorii de cumpărare sunt rugați a face oferte scrise și închise (secrete) subseminatului până la data de 31. August 1929.

Inventarul averei massei falimentare poate vedea în biroul meu în zilele de lucru între orele 8-12 a. m. iar fabrica în fața locului în comuna Cristian la dorița.

Eugeniu Kiss,
advocat,
4341
Brasov, Str. Porții No. 49.